

[Etusivu](#) > ... > [Oikeudenkäyntimenettelyt](#) > [Digitalisointiasetus – Jäsenvaltioiden Ilmoitukset](#) > [Italy](#)

Sisällön tuottaja:

Italia

Digitalisointiasetus – Jäsenvaltioiden ilmoitukset

Italia

Tällä sivulla on tietoa jäsenvaltioiden asetuksen (EU) 2023/2844 nojalla tekemistä ilmoituksista.

1. Kansalliset tietotekniset portaalit tuomioistuinten tai muiden viranomaisten kanssa käytävää viestintää varten

Italia on perustanut ja ottanut käyttöön telemaattisten palvelujen portaalin ([Portale dei Servizi Telematici, PST](#)), jonka kautta sekä oikeusalan ammattilaiset että muut käyttäjät pääsevät käyttämään oikeuslaitoksen yksiköiden tarjoamia telemaattisia palveluita. Portaalissa on linkkejä muihin siviili- ja rikosoikeudellisten asioiden hoitamiseen tarkoitettuihin resursseihin, kuten verkkotuomioistuimeen ([Tribunale Online](#)), jossa hakemuskäyttömenettelyyn osallistuvat yksityishenkilöt voivat toimittaa oikeudenkäynti- ja muita asiakirjoja sähköisesti ilman, että niitä tarvitsee toimittaa myöhemmin paperimuodossa.

PST-portaalissa on julkinen alue ja tunnistautumista edellyttävä rajoitettu alue. Rajoitetulle alueelle voi tällä hetkellä tunnistautua älykortilla, joko kansallisella sähköisellä palvelukortilla ([Carta Nazionale dei Servizi, CNS](#)), sähköisellä henkilökortilla ([Carta di Identità Elettronica, CIE](#)) tai oikeuspalvelujen monipalvelukortilla (AT-malli). Sinne voi myös tunnistautua julkisen digitaalisen henkilöllisyysjärjestelmän ([Sistema Pubblico di Identità Digitale, SPID](#)) kautta.

2. Kansallinen lainsäädäntö videoneuvotteluista siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa

Sovellettava lainsäädäntökehys

Pandemiahätätilanteen hallitsemiseksi toteutettujen hätätoimenpiteiden myötä audiovisuaalisten etäyhteyksien käytöstä on tullut pysyvä käytäntö riita-asioiden oikeudenkäynneissä (10. lokakuuta 2022 annettu asetus nro 149). Videoneuvotteluista säädetään ja niitä säännellään siviiliprosessilain 127-bis §:ssä (oikeudenkäynti audiovisuaalisia yhteyksiä käyttäen), jossa todetaan seuraavaa: *"Jos muiden henkilöiden kuin asianajajien, osapuolten, yleisen syyttäjän ja tuomioistuimen avustavien jäsenten läsnäolo oikeudenistunnossa ei ole tarpeen, tuomioistuin voi määrätä, että istunto, myös julkinen istunto, järjestetään audiovisuaalisen etäyhteyden välityksellä. 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä on ilmoitettava osapuolille vähintään 15 päivää ennen oikeudenistuntoa. Kukin menettelyn osapuoli voi viiden päivän kuluessa etäistuntoa koskevasta ilmoituksesta pyytää, että istunto järjestetään siten, että osanottajat ovat henkilökohtaisesti läsnä samassa paikassa. Tuomioistuimen on arvioitava osapuolten läsnäolon tarpeellisuus ja merkitys istunnossa toteutettavien toimien kannalta ja vastattava pyyntöön viiden päivän kuluessa määräyksellä, johon ei voida hakea muutosta. Tuomioistuin voi myös päättää, että istunnossa ovat henkilökohtaisesti läsnä ne osapuolet, jotka ovat tätä pyytäneet, ja muut osapuolet osallistuvat siihen audiovisuaalisen linkin välityksellä. Viimeksi mainitut osapuolet voivat kuitenkin halutessaan osallistua istuntoon myös henkilökohtaisesti. Jos kyseessä on kiireellinen tapaus, voidaan 2 momentissa tarkoitettuja määräaikoja lyhentää. Tuomioistuimen on mainittava erityiset perustelut kiireellisyydelle toimenpidettä koskevassa ilmoituksessa."* Italian siviilioikeudellisissa menettelyissä

oikeudenistunto voidaan siis järjestää audiovisuaalisen etäyhteyden välityksellä – eli videoneuvotteluna – jos muiden henkilöiden kuin asianajajien, osapuolten, yleisen syyttäjän ja tuomioistuimen avustavien jäsenten läsnäolo ei ole tarpeen eli jos istunnossa ei kuulla todistajia. Todistajia on aina kuultava henkilökohtaisesti tuomioistuimessa. Videoneuvottelut eivät siis ole sallittuja Italian tuomioistuimissa istunnoissa, joissa kuullaan todistajia. Tällä hetkellä Italian kansallisessa lainsäädännössä ei ole nimenomaisia säännöksiä videoneuvotteluista rajat ylittävissä menettelyissä eikä erityisesti nimenomaista säännöstä, joka sallisi osapuolen tai tämän edustajien osallistumisen tai kieltäisi heidän osallistumisensa istuntoon etäyhteydellä toisesta jäsenvaltiosta. Siviililain täytäntöönpanosäännösten 196-duodecies §:ssä säädetään etäistunnon järjestämisestä koskevista menettelyistä seuraavaa: *”Lain 127-bis §:ssä tarkoitettu oikeudenistunto on järjestettävä siten, että turvataan kontradiktorinen menettely sekä varmistetaan osapuolten tehokas osallistuminen ja, jos kyseessä ei ole julkinen istunto, sen luottamuksellisuus. 84 §:ää sovelletaan. Istuntopöytäkirjaan on kirjattava siihen osallistuvien henkilöiden henkilöllisyyden toteaminen, ja osallistujien on vakuutettava, ettei kukaan asiaton henkilö ole etäyhteydessä tai läsnä paikassa, josta istuntoon osallistuvat henkilöt ovat yhteydessä. Osallistujien on pidettävä kameransa päällä koko istunnon ajan. He eivät saa tallentaa istuntoa. Paikkaa, josta tuomari liittyy istuntoon, pidetään oikeussalina kaikkia tarkoituksia varten, ja istunto katsotaan pidetyn siinä tuomioistuimessa, jossa menettely on vireillä. Oikeusministeriön tieto- ja automatisoiduista järjestelmistä vastaava pääjohtaja päättää toimenpiteistä, joilla määritetään istunnon järjestämiseen tarvittavat audiovisuaaliset etäyhteydet ja säännellään niitä, sekä keinoista, joilla taataan, että istunto, jossa asiaa käsitellään, on julkinen.”*

Tähän primaarilainsäädäntöön liittyy yksityiskohtaisia täytäntöönpanosääntöjä, jotka koostuvat oikeusministeriön tieto- ja automatisoiduista järjestelmistä vastaavan pääjohtajan määrittämistä hallinnollisista toimenpiteistä.

Seuraavassa esitetään yhteenveto Italian asiaa koskevan voimassa olevan oikeudellisen kehityksen pääpiirteistä.

1. Kuka tekee päätöksen ja missä tilanteessa?

Jos muiden henkilöiden kuin asianajajien, osapuolten, yleisen syyttäjän ja tuomioistuimen avustavien jäsenten läsnäolo istunnossa ei ole tarpeen, tuomioistuin voi määrätä, että istunto järjestetään videoneuvotteluna.

2. Vastustaminen

Kuka tahansa osapuoli (joka ei ole poissa oikeudenkäynnistä) voi pyytää, että istunto järjestetään henkilökohtaisesti. Tuomioistuin arvioi osapuolten läsnäolon tarpeellisuuden ja merkityksen istunnossa täytettävien veloitteiden kannalta ja voi tämän jälkeen määrätä, että istunto järjestetään henkilökohtaisesti tai hybridimuotoisena. Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta.

3. Kontradiktorisen menettelyn varmistaminen reaaliaikaisessa viestinnässä

Videoneuvotteluna toteutettava istunto on järjestettävä siten, että voidaan varmistaa kontradiktorinen menettely sekä osapuolten tehokas osallistuminen ja, jos kyseessä ei ole julkinen istunto, sen luottamuksellisuus.

4. Takeet

Istuntopöytäkirjaan on sisällytettävä osallistujien vahvistus henkilöllisyydestään ja heidän vakuutuksensa siitä, etteivät he ole yhteydessä asiattomiin henkilöihin eikä tällaisia henkilöitä ole läsnä paikassa, josta he ovat yhteydessä. Osallistujien on pidettävä kameransa päällä koko istunnon ajan, eivätkä he saa tallentaa istuntoa.

5. Aineeton kuuleminen

Paikkaa, josta tuomioistuin liittyy istuntoon, pidetään oikeussalina kaikkia tarkoituksia varten, ja istunto katsotaan pidetyn siinä tuomioistuimessa, jossa menettely on vireillä.

6. Maksut

Videoneuvotteluihin osallistumisesta ei peritä maksuja valtiolle.

Yleiset tiedot

Edellä kuvattua videoneuvottelua koskevaa lainsäädäntöä sovelletaan myös rajat ylittävissä tilanteissa, elleivät EU:n säännökset tai kansainväliset yleissopimukset estä sitä.

Videoneuvottelua voidaan käyttää siviili-, perhe- ja kauppaoikeuden alan menettelyissä asiaa koskevassa lainsäädännössä säädetyissä tapauksissa ja rajoissa.

Jotta voidaan taata oikeus tehokkaaseen ja yhdenvertaiseen oikeussuojaan, prosessin kontradiktorisen luonteen kunnioittaminen, oikeuskeinojen tasapuolisuus, mahdollisuus esittää todisteita ja perustelua sekä menettelyn oikeudenmukaisuus siviilioikeudellisissa menettelyissä, säädetään nimenomaisesti, että videoneuvottelun välityksellä tapahtuva oikeudenkäynti on toteutettava siten, että turvataan kontradiktorinen menettely sekä varmistetaan osapuolten tehokas osallistuminen ja, jos kyseessä ei ole julkinen oikeudenkäynti, sen luottamuksellisuus. Istuntopöytäkirjaan on sisällytettävä osallistujien vahvistus henkilöllisyydestään ja heidän vakuutuksensa siitä, etteivät he ole yhteydessä asiattomiin henkilöihin eikä tällaisia henkilöitä ole läsnä paikassa, josta he ovat yhteydessä istuntoon.

Osallistujien on pidettävä kameransa päällä koko istunnon ajan, eivätkä he saa tallentaa istuntoa.

Istunto voidaan järjestää videoneuvotteluna siten, että kaikki osallistujat, myös tuomari, ovat siihen etäyhteydessä. Jos istunto on julkinen, tuomioistuimen kirjaaja julkaisee Teams-sovelluksella luodun linkin oikeusviraston verkkosivuston erityisessä osiossa, jossa on näkyvillä linkkejä, joiden kautta julkisiin istuntoihin voi osallistua etäyhteydellä.

Julkaistavaan linkkiin on liitettävä menettelyn yleinen rekisterinumero, jotta kolmannet osapuolet voivat tunnistaa sen. Julkisen käsittelyn päätteeksi tuomioistuimen kirjaaja poistaa linkin tuomioistuimen verkkosivustolta. Istuntoon muodostetaan yhteys käyttämällä salattua kanavaa, jossa käytetään epäsymmetrisiä salausalgoritmeja.

Tekniset näkökohdat ja yhteentoimivuus

Italiassa tuomioistuimilla ja säilöönottoyksiköillä on käytössään videoneuvottelulaitteet.

Videoneuvotteluna järjestetyissä istunnoissa käytetään erityisesti seuraavia välineitä/alustoja:

- Avaya Equinox-järjestelmän räätälöity versio, jossa käytetään yhtenäisen oikeudellisen verkon (Rete di Giustizia Unitaria) osana toimivaan telemaattiseen verkkoon luotua salattua viestintäkanavaa. Alustan toimintaa valvotaan valvomon sekä oikeushallinnon infrastruktuuriin kuuluvan erityisen hallinto- ja valvontajärjestelmän kautta. Alusta on käytettävissä useissa rikosasioiden käsittelyyn tarkoitetuissa oikeussaleissa.
- Microsoft Teams, jossa ei ole erillistä hallinto- ja valvontakeskusta, vaan hybridipilvessä toimiva hallinto- ja valvontajärjestelmä, joka sijaitsee usean vuokralaisen datakeskuksissa Euroopan unionin alueella (Irlannissa ja Alankomaissa). Järjestelmää hallinnoi oikeusministeriön tieto- ja automatisoiduista järjestelmistä vastaava pääosasto, joka on ainoa istuntolokien käyttöavainten haltija. Sitä käytetään niissä oikeussaleissa, joissa ei vielä ole Avaya Equinox -järjestelmää.

Näiden järjestelmien ja videoneuvotteluun osallistuvien henkilöiden käyttämien yhteysohjelmistojen yhteensopivuus on varmistettu. Windows 10 -laitteet ovat valmiiksi yhteensopivia Microsoft Teamsin kanssa.

Italiassa virtuaalisissa tai hybridi-istunnoissa yleisimmin käytetyt laitteet ovat Webcam Max Hub ja Innex Cube (90 prosentissa kaikista oikeussaleista). Kaikissa rikosasioiden käsittelyyn tarkoitetuissa oikeussaleissa on sertifioidut ja yhteensopivat laitteet. Avaya Equinox Multi-Video Conferencing -järjestelmä on räätälöity yhteensopivaksi.

Jotta kaikki rikosoikeudenkäyntiin osallistuvat henkilöt, erityisesti tuomari, voivat tunnistaa toisensa visuaalisesti ja nähdä sekä puhujan, joka esittää kysymyksiä tai lausuntoja, että kuulijoiden reaktiot videoneuvottelun aikana, kaikkien verkkokameroiden on näytettävä samanaikaisesti tuomarit ja kaikki oikeussalissa läsnä olevat tai etäyhteydessä olevat osapuolet, jotta kokemus olisi samankaltainen kuin silloin kun osanottajat ovat läsnä samassa paikassa.

Italian oikeusministeriö suunnittelee vastaavan palvelun tarjoamista riita-asioiden oikeudenkäyntien yhteydessä.

Italian lainsäädännössä säädetään ammattitulkkien tarjoamasta kaksisuuntaisesta tulkkauksesta tapauksissa, joissa osallistuja ei puhu sujuvasti italiaa. Lisäapuna käytettävissä on myös automaattisia ja reaaliaikaisia käännös- ja transkriptiotyökaluja.

Esteettömyyden parantamiseksi joissakin säilöönottoyksiköiden tiloissa on liikuntarajoitteisille tai kuulovammaisille henkilöille tarjolla kuuntelua helpottavia apuvälineitä. Lisäksi Microsoft Teamsissa ja Windows 10:ssä on vakiona omat esteettömyystyökalut.

3. Kansallinen lainsäädäntö videoneuvotteluista rikosasioissa

1. Kuka tekee päätöksen ja missä tilanteessa?

Videoneuvottelun käytöstä on säädetty seuraavissa tapauksissa:

- jos henkilö, joka on otettu kiinni tai säilöön paikassa, joka on tuomioistuimen toimivallan ulkopuolella, tai johon sovelletaan turvaamistoimia, suostuu siihen
- jos tuomioistuimen on järjestettävä todistajien, asiantuntijoiden ja yksityishenkilöiden kuuleminen ja osapuolet suostuvat siihen
- tuomioistuimen omasta aloitteesta, jotta voidaan kuulla peiteagentteja, ilmiantajia ja henkilöitä, joita syytetään käsiteltävänä olevista rikoksista tai niihin liittyvistä rikoksista.

2. Osallistuminen etäyhteydellä

Kuulemista tai toimea koskeva toimivalta on tuomioistuimella. Yksi tai useampi henkilö voi kuitenkin osallistua etäyhteydellä audiovisuaalisen linkin välityksellä toisesta oikeusvirastosta tai oikeusviranomaisen nimeämästä rikospoliisin toimipaikasta tai muusta paikasta, jos oikeusviranomainen antaa siihen luvan.

Vankien ja pidätettyjen sekä tutkintavankeudessa olevien tai pidätyksen tai vangitsemisen jälkeen säilöön otettujen henkilöiden on muodostettava yhteys laitoksesta, jossa heitä pidetään. Asianajajat ovat yhteydessä toimistostaan tai muusta asianmukaisesta paikasta.

3. Kontradiktorisen menettelyn varmistaminen reaaliaikaisessa viestinnässä

Audiovisuaalisen yhteyden on oltava sellainen, että sen avulla turvataan kontradiktorinen prosessi ja osapuolten tehokas osallistuminen sekä varmistetaan, että kaikki osallistujat eri paikoissa näkevät ja kuulevat toisensa samanaikaisesti ja tehokkaasti. Julkisten istuntojen julkisuus on varmistettava.

4. Takeet

Toimesta tai istunnosta on aina tehtävä audiovisuaalinen tallenne. Asianajajilla tai heidän sijaisillaan on aina oikeus olla asiakkaansa luona.

Asianajajille tai heidän sijaisilleen taataan aina teknisin keinoin oikeus neuvotella keskenään ja asiakkaansa kanssa luottamuksellisesti.

Tuomarin tai yleisen syyttäjän avustaja on pääsääntöisesti läsnä paikassa, josta toimen toteuttajat tai istuntoon osallistuvat henkilöt ovat etäyhteydessä, jotta hän voi vahvistaa heidän henkilöllisyytensä ja laatia pöytäkirjan menettelystä.

Oikeusministeriö varmistaa, että telemaattiset yhteydet tuomioistuihin toteutetaan asianmukaisten viestintäverkkojen tai -kanavien kautta tiedonsiirron eheyden ja turvallisuuden varmistamiseksi.

5. Maksut

Videoneuvotteluihin osallistumisesta ei peritä maksuja valtiolle.

6. Yleiset tiedot

Edellä kuvattua videoneuvotteluja koskevaa lainsäädäntöä sovelletaan myös rajat ylittävissä tilanteissa, elleivät EU:n säännökset tai kansainväliset yleissopimukset estä sitä.

Videoneuvottelut ovat sallittuja rikosoikeudellisissa menettelyissä asiaa koskevassa lainsäädännössä säädetyissä tapauksissa ja rajoissa.

Nimenomainen vaatimus on, että audiovisuaalisen linkin on oltava sellainen, että sen avulla turvataan kontradiktorinen prosessi ja osapuolten tehokas osallistuminen toimeen tai istuntoon sekä varmistetaan, että kaikki osallistujat eri paikoissa näkevät ja kuulevat toisensa samanaikaisesti ja tehokkaasti. Julkisten istuntojen julkisuus on varmistettava.

Osallistujien on pidettävä kameransa päällä koko istunnon ajan, eivätkä he saa tallentaa istuntoa.

Laissa taataan osapuolen oikeus saada apua asianajajalta ennen istuntoa ja sen aikana. Istunnon aikana taataan asianajajan ja asiakkaan välisen viestinnän luottamuksellisuus.

Microsoft Teamsin välityksellä järjestettävissä istunnoissa luottamuksellisuus taataan pienryhmätilojen avulla. Avaya Equinox Multi-Video Conferencing -järjestelmän välityksellä järjestetyissä istunnoissa käytetään erillistä kanavaa, joka toimii VoIP-järjestelmän kautta.

Kansainvälisten oikeusapupyyntöjen yhteydessä järjestetään puhelinyhteys yleisen puhelinverkon kautta soittamalla ulkomaisen viranomaisen ilmoittamaan numeroon.

Istunto toteutetaan julkisena, ellei tätä ole kielletty laissa. Julkisuus on taattu, koska tuomari on aina fyysisesti läsnä oikeussalissa, johon yleisöllä on pääsy, ja audiovisuaalisia järjestelmiä käytetään yksinomaan siihen, että tietyt osapuolet voivat osallistua menettelyyn etäyhteydellä.

Tekniset näkökohdat ja yhteentoimivuus

Italiassa tuomioistuimilla ja säilöönottoyksiköillä on käytössään videoneuvottelulaitteet.

Videoneuvotteluina järjestetyissä oikeudenistunnoissa käytetään erityisesti seuraavia välineitä/alustoja:

- Avaya Equinox-järjestelmän räätälöity versio, jossa käytetään yhtenäisen oikeudellisen verkon (Rete di Giustizia Unitaria) osana toimivaan telemaattiseen verkkoon luotua salattua viestintäkanavaa. Alustan toimintaa valvotaan valvomon sekä oikeushallinnon infrastruktuuriin kuuluvan erityisen hallinto- ja valvontajärjestelmän kautta. Alusta on käytettävissä useissa rikosasioiden käsittelyyn tarkoitetuissa oikeussaleissa.
- Microsoft Teams, jossa ei ole erillistä hallinto- tai valvontakeskusta, vaan hybridipilvessä toimiva hallinto- ja valvontajärjestelmä, joka sijaitsee usean vuokralaisen datakeskuksissa Euroopan unionin alueella (Irlannissa ja Alankomaissa). Järjestelmää hallinnoi oikeusministeriön tieto- ja automatisoiduista järjestelmistä vastaava pääosasto, joka on ainoa istuntolokien käyttöavainten haltija. Sitä käytetään niissä oikeussaleissa, joissa ei vielä ole Avaya Equinox -järjestelmää.

Näiden järjestelmien ja videoneuvotteluun osallistuvien henkilöiden käyttämien yhteysohjelmistojen yhteensopivuus on varmistettu. Windows 10 -laitteet ovat valmiiksi yhteensopivia Microsoft Teamsin kanssa.

Italiassa virtuaalisissa tai hybridi-istunnoissa yleisimmin käytetyt laitteet ovat Webcam Max Hub ja Innex Cube (90 prosentissa kaikista oikeussaleista). Kaikissa rikosasioiden käsittelyyn tarkoitetuissa oikeussaleissa on sertifioitua ja yhteensopivia laitteita. Avaya Equinox Multi-Video Conferencing -järjestelmä on räätälöity yhteensopivaksi.

Jotta kaikki rikosoikeudenkäyntiin osallistuvat henkilöt, erityisesti tuomari, voivat tunnistaa toisensa visuaalisesti ja nähdä sekä puhujan, joka esittää kysymyksiä tai lausuntoja, että kuulijoiden reaktiot videoneuvottelun aikana, kaikkien verkkokameroiden on näytettävä samanaikaisesti tuomarit ja kaikki oikeussalissa läsnä olevat tai etäyhteydessä olevat osapuolet, jotta kokemus olisi samankaltainen kuin silloin kun osanottajat ovat läsnä samassa paikassa.

Italian lainsäädännössä säädetään ammattitulkkien tarjoamasta kaksisuuntaisesta tulkkauksesta tapauksissa, joissa osallistuja ei puhu sujuvasti italiaa. Lisäapuna käytettävissä on myös automaattisia ja reaaliaikaisia

käännös- ja transkriptiotyökaluja.

Esteettömyyden parantamiseksi joissakin säilöönottoyksiköiden tiloissa on liikuntarajoitteisille tai kuulovammaisille henkilöille tarjolla kuuntelua helpottavia apuvälineitä. Lisäksi Microsoft Teamsissa ja Windows 10:ssä on vakiona omat esteettömyystyökalut.

Videoneuvottelun välityksellä järjestettäviä kuulemisistuntoja säännellään ensisijaisesti – myös epäiltyjen tai syytettyjen osalta – rikosasioita koskevasta eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä 3. huhtikuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/41/EU 24 artiklassa. Artiklan mukaan kuuleminen voidaan järjestää videoneuvottelun välityksellä ainoastaan tutkintatarkoituksia eli epäillyn tai syytetyn lausuntojen vastaanottamista varten, ei pelkästään menettelyyn osallistumista varten. Lisäksi tarvitaan epäillyn tai syytetyn suostumus tulla kuulluksi videoneuvottelun välityksellä. Kieltäytyminen tällaisen suostumuksen antamisesta mainitaan direktiivin 24 artiklan 2 kohdan a alakohdassa yhtenä (harkinnanvaraisena) perusteena kieltäytyä eurooppalaisen tutkintamääräyksen täytäntöönpanosta.

Kansallisen lainsäädännön osalta yleiset säännöt vahvistetaan rikosprosessilain uudessa II-bis osastossa, joka on lisätty 10. lokakuuta 2022 annetun asetuksen nro 150 8 §:n 1 momentilla. Se tuli voimaan 30. joulukuuta 2022 asetuksen nro 150/2022 99-bis §:n 1 momentin nojalla, joka on lisätty 31. lokakuuta 2022 annetun asetuksen nro 162 6 §:n 1 momentilla, joka on muutettu laiksi, sellaisena kuin se on muutettuna, 30. joulukuuta 2022 annetulla lailla nro 199.

Tällä hetkellä asiaan sovelletaan 19. maaliskuuta 2024 annetulla asetuksella nro 31 annettujen viimeisimpien säännösten perusteella rikosprosessilain 133-bis §:ää ja 133-ter §:ää, joissa säädetään seuraavaa:

133-bis §. Yleinen säännös

Jos oikeusviranomainen määrää, että toimen toteuttamisessa käytetään etäyhteyttä tai että yksi tai useampi osapuoli osallistuu toimen toteuttamiseen tai istuntoon etäyhteydellä, sovelletaan 133-ter §:n säännöksiä, jollei toisin säädetä.

133-ter §. Etäyhteydellä osallistumista koskevat menettelyt ja takeet

- 1. Jos oikeusviranomainen määrää, että jonkin toimen toteuttamisessa käytetään etäyhteyttä tai että yksi tai useampi osapuoli osallistuu toimen toteuttamiseen tai istuntoon etäyhteydellä, oikeusviranomainen antaa asiaa koskevan perustellun määräyksen. Jos määräystä ei jaeta osapuolille istunnossa, se annetaan niille tiedoksi yhdessä toimen tai istunnon järjestämispäivän vahvistavan asiakirjan kanssa vähintään kolme päivää ennen kyseistä päivää, paitsi kiireellisissä tapauksissa, sanotun kuitenkin rajoittamatta tarvetta varmistaa, että asianajaja voi käyttää 7 momentissa tarkoitettuja oikeuksia. Määräys on annettava tiedoksi myös asianomaisille viranomaisille.*
- 2. Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa on muodostettava audiovisuaalinen yhteys oikeussalin tai oikeusviraston ja sen paikan välille, jossa toimen toteuttajat tai istuntoon etäyhteydellä osallistuvat henkilöt ovat. Paikka, jossa toimen toteuttajat tai istuntoon etäyhteydellä osallistuvat henkilöt ovat, katsotaan oikeussaliksi.*
- 3. Audiovisuaalinen yhteys on mitätöinnin uhalla toteutettava siten, että sen avulla turvataan kontradiktorinen prosessi ja osapuolten tehokas osallistuminen toimeen tai istuntoon sekä varmistetaan, että kaikki osallistujat eri paikoissa näkevät ja kuulevat toisensa samanaikaisesti ja tehokkaasti. Jos kyseessä on julkinen kuuleminen, etäyhteydellä toteutettujen toimien julkisuus on varmistettava. Toimesta tai kuulemisesta on aina tehtävä audiovisuaalinen tallenne.*
- 4. Toimen toteuttamiseen tai kuulemiseen etäyhteydellä osallistuvat henkilöt muodostavat yhteyden muusta oikeussalista tai oikeusviranomaisen nimeämästä rikospoliisin toimipaikasta sen jälkeen, kun on varmistettu, että saatavilla on sopivat tekniset välineet ja että audiovisuaalista yhteyttä koskevat logistiset vaatimukset täyttyvät, sanotun kuitenkin rajoittamatta 5, 6 ja 7 momentin soveltamista.*
- 5. Vangit ja tutkintavankeudessa olevat tai pidätetyt tai väliaikaisesti säilöön otetut henkilöt, jotka osallistuvat toimen toteuttamiseen tai istuntoon etäyhteydellä, ovat yhteydessä säilöönottoyksiköstä, jossa heitä pidetään.*
- 6. Osapuolia kuultuaan oikeusviranomainen voi valtuuttaa henkilöt, jotka osallistuvat toimen toteuttamiseen tai istuntoon etäyhteydellä, olemaan yhteydessä muusta kuin 4 momentissa tarkoitettusta paikasta.*
- 7. Asianajajat ovat yhteydessä toimistostaan tai muusta asianmukaisesta paikasta. Asianajajilla tai heidän sijaisillaan on aina oikeus olla läsnä asiakkaansa luona. Asianajajille tai heidän sijaisilleen on aina taattava*

oikeus neuvotella keskenään ja asiakkaansa kanssa teknisin keinoin.

8. Edellä 4 ja 5 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ja – jollei oikeusviranomainen 6 momentissa tarkoitettu tapauksessa toisin määrää – tuomioistuimen tai yleisen syyttäjän avustajan, joka voidaan valita 4 momentissa tarkoitettujen tuomioistuimen avustavan henkilöstön joukosta, tai poliisin – joka mieluiten kuuluu rikospoliisin henkilöstöön ja joka ei osallistu eikä ole aiemmin osallistunut syytettyä tai häneen liittyviä tosiseikkoja koskeviin tutkinta- tai suojelutoimiin – on oltava läsnä paikassa, jossa toimen toteuttamiseen tai istuntoon etäyhteydellä osallistuvat henkilöt ovat, vahvistettava heidän henkilöllisyytensä ja laadittava kertomus 136 §:n mukaisesti toteutetuista toimista. Kertomuksessa on myös vahvistettava, että 3 momentin ensimmäisen virkkeen sekä 7 momentin toisen ja kolmannen virkkeen säännöksiä on noudatettu, todettava varotoimet, joilla varmistetaan, että henkilön läsnäolopaikka on selvitetty sääntöjenmukaisesti, ja osoitettava, ettei henkilön oikeuksien ja valtuuksien käyttämiselle ole esteitä tai rajoituksia.

Muita etäyhteydellä osallistumista koskevia sääntöjä esitetään seuraavassa mainituissa säännöksissä.

10. lokakuuta 2022 annetun lain nro 150 18 §:n 1 momentin a kohdalla käyttöön otetun rikosprosessilain 360 §:n 3-bis momentissa säädetään, että esitutkintavaiheessa yleinen syyttäjä voi antaa tutkinnan kohteena olevalle henkilölle, rikoksen uhrille sekä asianajajille ja asiantuntijatodistajille luvan osallistua etäyhteydellä asiantuntijan nimittämiseen tai sellaisiin teknisiin tutkimuksiin, joita ei voida toistaa.

10. lokakuuta 2022 annetun lain nro 150 18 §:n 1 momentin d kohdan 1 alakohdalla käyttöön otetun rikosprosessilain 370 §:n 1-bis momentin nojalla yleinen syyttäjä voi määrätä, että epäiltyä kuulustellaan epäillyn ja hänen asianajajansa suostumuksella etäyhteydellä, vaikka kuulustelu olisi siirretty rikospoliisin tehtäväksi.

Rikospoliisin toiminnan osalta 10. lokakuuta 2022 annetun lain 17 §:n 1 momentin b kohdalla lisätyssä rikosprosessilain 350 §:n 4-bis momentissa säädetään edellä mainitun tapauksen lisäksi, että epäillyn tutkintakuulustelu (*sommario informazioni*) voidaan suorittaa etäyhteydellä. Lisäksi vastaajan osallistumisesta etäyhteydellä säädetään nimenomaisesti seuraavissa tapauksissa: pakkokeinon määräämistä koskevien määräysten uudelleentarkastelu rikosprosessilain 309 §:n 8-bis momentin nojalla kuulustelu rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevassa menettelyssä rikosprosessilain 703 §:n 2 momentin nojalla tai pidätyksen yhteydessä rikosprosessilain 717 §:n 2 momentin nojalla. Vuonna 2022 annetun lain nro 150 30 §:n 1 momentin g kohdalla käyttöön otetun rikosprosessilain 496 §:n 2-bis momentin nojalla todistajia, asiantuntijoita, teknisiä neuvonantajia, vastaajia asiaan liittyvissä menettelyissä ja yksityisiä henkilöitä voidaan oikeudenkäyntivaiheessa kuulla etäyhteyden välityksellä tuomioistuimen pyynnöstä ja osapuolten suostumuksella, jollei erityisessä säännöksessä toisin säädetä.

Rikosprosessilain 422 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on muutettuna vuonna 2022 annetun asetuksen nro 150 23 §:n 1 momentin h kohdalla, on lisätty vastaava säännös, joka koskee valmisteluistunnosta vastaavan tuomarin suorittamaa lisätodisteiden keräämistä. Rikosprosessilain 441 §:n 6 momentissa mainitun viittauksen nojalla tätä säännöstä sovelletaan myös yksinkertaistettuihin oikeudenkäynteihin (*giudizio abbreviato*).

Asianomaisen henkilön osallistumisesta etäyhteydellä säädetään nimenomaisesti myös seuraavissa tapauksissa: rikosprosessilain 678 §:n 3.2 momentin mukaisissa valvontamenettelyissä sekä rikosprosessilain 666 §:n 4 momentin mukaisissa täytäntöönpanomenettelyissä.

Lisäksi jos ulkomailla pidätettyä vastaajaa ei voida siirtää Italiaan, etäyhteydellä osallistumiseen sovelletaan rikosprosessilain 205-ter §:ää, joka on otettu käyttöön 5. lokakuuta 2001 annetun lain nro 367 16 §:llä ja jota on muutettu 10. lokakuuta 2022 annetun asetuksen nro 150 41 §:n 1 momentin hh kohdan 1 ja 2 alakohdalla, jotka tulivat voimaan 30. joulukuuta 2022 alkaen 31. lokakuuta 2022 annetun asetuksen nro 162 6 §:n nojalla.

Kyseisen pykälän koko teksti esitetään seuraavassa.

205-ter §. Ulkomailla säilöön otettujen vastaajien osallistuminen oikeudenkäyntiin etäyhteydellä.

1. *Ulkomailla säilöön otettu vastaaja, jota ei voida siirtää Italiaan, osallistuu oikeudenistuntoon audiovisuaalisen linkin välityksellä, jos kansainvälisissä sopimuksissa niin määrätään. Tällöin toimitaan kyseisiin kansainvälisiin sopimuksiin sisältyvien sääntöjen mukaisesti. Kaikkiin asioihin, joita ei nimenomaisesti säännellä kansainvälisillä sopimuksilla, sovelletaan lain 133-ter §:ää.*
2. *Osallistuminen audiovisuaalisen linkin kautta ei ole mahdollista, jos toinen valtio ei varmista, että*

asianajaja tai tämän sijainen voi olla läsnä toimen toteutuspaikassa tai jos asianajaja tai tämän sijainen ei voi keskustella asiakkaansa kanssa kahden kesken.

3. *Vastaajalla on oikeus käyttää tulkkia, jos hän ei puhu kieltä, jota käytetään toimen toteutuspaikassa tai jolla hänelle esitetään kysymyksiä.*
4. *Vastaajan säilöönotto ulkomailla ei saa johtaa oikeudenkäynnin keskeyttämiseen tai lykkäämiseen, jos osallistuminen audiovisuaalisen linkin välityksellä on mahdollista, mutta vastaaja ei suostu siihen tai kieltäytyy osallistumasta. Lain 420-ter §:n säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin.*

Todistajat tai asiantuntijat osallistuvat oikeudenkäyntiin audiovisuaalisen linkin välityksellä kansainvälisissä sopimuksissa määrättyjen menettelyjen ja edellytysten mukaisesti. Kaikkiin asioihin, joita ei nimenomaisesti säännellä, sovelletaan lain 133-ter §:ää soveltuvin osin.

4. Siviili- ja kauppaoikeudellisiin menettelyihin liittyvät maksut

Asetuksen mukaan tiedoksiantovelvollisuus koskee ainoastaan tietoja, jotka liittyvät asetuksen liitteissä 1 ja 2 tarkoitettuihin menettelyihin, tarkemmin sanottuna menettelyihin, joissa voidaan käyttää eurooppalaista sähköistä yhteyspistettä.

Yleiset säännöt ovat kuitenkin ne, jotka on vahvistettu 30. toukokuuta 2002 annetun presidentin asetuksen nro 115 (oikeudenkäyntikuluja koskeva konsolidoitu laki) 9–18-bis §:ssä ja 27. toukokuuta 2005 annetussa asetuksessa nro 116, joka koskee oikeussuojakeinojen parantamisesta rajat ylittävissä riita-asioissa vahvistamalla oikeusapuun kyseisissä riita-asioissa liittyvät yhteiset vähimmäisvaatimukset annetun direktiivin 2003/8/EY täytäntöönpanoa ja jolla pannaan täytäntöön toinen säädös.

Italian lainsäädännössä presidentin asetus nro 115/2002 (oikeudenkäyntikuluja koskeva konsolidoitu laki, jäljempänä 'TUSG') on keskeinen oikeuslähde kaikille eri otsakkeisiin kuuluville oikeudenkäyntikuluille, jotka yksityisten osapuolten on maksettava, jotta he voivat saada oikeussuojaa siviili-, kaupp- ja rikosoikeudellisissa asioissa (lukuun ottamatta oikeusaputapauksia, ks. TUSG 8 §).

Kyseinen presidentin asetus sisältää asetuksen (EU) 2023/2844 soveltamiseksi käyttäjille annettavat säännöt ja ohjeet maksuista (kustannuseristä), jotka peritään osapuolelta, joka osallistuu oikeudelliseen menettelyyn kansallisessa tuomioistuimessa (myös jos kyseessä on rajat ylittävä menettely).

Näitä maksuja ovat

oikeudenkäyntimaksu (*contributo unificato*) - yksityishenkilöiden valtiokonttorille maksamat kiinteämääräiset ennakkomaksut - ilmoitusten tiedoksiantokulut - kopio- ja todistusmaksut

(5) rekisteröitävien asiakirjojen rekisteröintimaksu (26. huhtikuuta 1986 annettu presidentin asetus nro 131).

Oikeudenkäyntimaksu on maksettava jokaisesta siviilioikeudellisesta menettelystä - mukaan lukien maksukyvyttömyysmenettelyt ja hakemuslainkäyttömenettelyt - sekä hallinto- ja veromenettelyistä 13 §:ssä säädettyjen määrien mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 §:n säännösten soveltamista (TUSG 9 §). Maksun maksaa se osapuoli, joka ensimmäisenä nostaa kanteen, jättää haastehakemuksen tai pakkolunastusmenettelyssä hakee menettelyn kohteena olevan omaisuuden luovutusta tai myyntiä (TUSG:n 14 §:n 1 momentti). Osapuolen on alkuperäisessä haastehakemuksessa esitetyissä vaatimuksissa nimenomaisesti ilmoitettava siviiliprosessilain mukaisesti määritetty menettelyn arvo korkoa huomioon ottamatta (TUSG:n 14 §:n 2 momentti). Osapuoli, joka esittää vastakanteen tai kanteen yhteisvastaajaa vastaan, tuo kolmannen osapuolen mukaan menettelyyn tai tulee mukaan menettelyyn vapaaehtoisesti, on velvollinen maksamaan erillisen oikeudenkäyntimaksun (TUSG:n 14 §:n 3 momentti). Alkuperäistä oikeudenkäyntimaksua on täydennettävä, jos vaatimusta muutetaan tai täydennetään toisella vaatimuksella siten, että asian arvo kasvaa (TUSG:n 14 §:n 3 momentti). Jollei tiettyihin menettelyihin sovelleta erityisiä sääntöjä, oikeudenkäyntimaksun määrä määräytyy 13 §:n 1 momentin a-g kohdan mukaisesti asian arvon mukaan (eli vaatimuksen arvon mukaan, vaikka sitä ei olisi määritetty). Nämä määrät voivat kuitenkin tietyissä menettelyissä olla suurempia tai pienempiä. Määrät ovat suuremmat erityisesti, kun on kyse muutoksenhausta (korotettu oikeudenkäyntimaksu), kassaatiotuomioistuimen menettelystä (kaksinkertainen oikeudenkäyntimaksu) tai 27. kesäkuuta 2003 annetussa asetuksessa nro 168 tarkoitetuissa erityisjaostoissa käsiteltävästä menettelystä (kaksinkertainen oikeudenkäyntimaksu). Lisäksi kiinteää omaisuutta koskeissa täytäntöönpanomenettelyissä oikeudenkäyntimaksu on 278,00 euroa. Muissa täytäntöönpanomenettelyissä oikeudenkäyntimaksu alennetaan

puoleen tästä määrästä. Alle 2 500 euron arvoista irtainta omaisuutta koskeissa täytäntöönpanomenettelyissä oikeudenkäyntimaksu on 43,00 euroa. Täytäntöönpanon vastamenettelyssä oikeudenkäyntimaksu on 168,00 euroa. Oikeudenkäyntimaksu alennetaan puoleen siviiliprosessilain IV kirjan I osastossa tarkoitetuissa erityismenettelyissä, mukaan lukien maksumääräysten ja konkurssituomioiden vastustaminen, sekä yksityisen tai julkisen sektorin yksittäisissä työriita-asioissa (lukuun ottamatta täysin maksuista vapautettuja riita-asioita). Konkurssimenettelyssä, joka kattaa prosessin konkurssituomiosta konkurssimenettelyn päättämiseen, perittävä oikeudenkäyntimaksu on 851,00 euroa. Konkurssisaatavaa koskevan vaatimuksen esittämisestä ei peritä maksua.

Erityisvapautuksista säädetään kansallisessa lainsäädännössä TUSG:n 10 §:ssä. Erityisesti lapsen elatusapua koskevista vastustamis- ja väliitoimimenettelyistä ja muista lapsia koskevista menettelyistä ei peritä oikeudenkäyntimaksua edes täytäntöönpanovaiheessa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä myöskään oikeustoimikelpoisuuden rajoittamista tai menettämistä ja edunvalvojan (*amministratore di sostegno*) määräämistä koskevista menettelyistä, poissaolon toteamista ja oletettua kuolemaa koskevasta menettelyistä eikä lapsia tai vajaavaltaisia henkilöitä koskevista hakemuslainkäyttömenettelyistä.

Yksityishenkilöiden siviilioikeudellisissa menettelyissä valtiokonttorille maksamat kiinteämääräiset ennakot (TUSG:n 30 §) koostuvat TUSG:n 30 §:ssä säädetystä kiinteästä maksusta (27,00 euroa), jonka on velvollinen maksamaan se osapuoli, joka ensimmäisenä nostaa kanteen, jättää haastehakemuksen tai pakkolunastusmenettelyssä hakee menettelyn kohteena olevan omaisuuden luovutusta tai myyntiä.

Osapuolten pyynnöstä tapahtuvasta asiakirjojen tiedoksiannosta perittävät maksut (TUSG:n 32 § ja sitä seuraavat §:t) koostuvat matkakustannusten korvauksista ja päivärahaista, jotka osapuolten on maksettava asiakirjan tiedoksiannosta vastaaville oikeusviranomaisille. Kertamaksun (*diritto unico*) määrä vahvistetaan TUSG:n 34 §:ssä ja matkapäiväraha TUSG:n 35 §:ssä.

TUSG:n 40 §:n 1 momentissa säädetyn asetuksen ollessa vireillä jäljennöksistä ja todistuksista perittäviin maksuihin sovelletaan TUSG:n 266 §:ää ja sitä seuraavia pykäläiä. Tällaisia maksuja peritään asiakirja-aineiston asiakirjoista annettavista jäljennöksistä ja tuomioistuimen kirjaamosta pyydyistä todistuksista. TUSG:n 40 §:n mukaan paperijäljennöksen antamisesta perittävän maksun määrän on oltava vähintään 50 prosenttia suurempi kuin sähköisen jäljennöksen antamisesta perittävä maksu. Maksua ei kuitenkaan peritä oikeaksi todistamattomasta jäljennöksestä, jos henkilö, jolla on oikeus käyttää sähköistä asiakirja-aineistoa, kopioi aineistosta tällaisen jäljennöksen. Maksuista, jotka peritään asiakirjojen oikeaksi todistamattomien jäljennösten antamisesta, säädetään TUSG:n liitteessä 6 olevassa taulukossa. Maksut, jotka peritään asiakirjojen oikeaksi todistetuista jäljennöksistä, esitetään TUSG:n liitteessä 7 olevassa taulukossa. Maksut, jotka peritään asiakirjojen sähköisistä kopioista, esitetään TUSG:n liitteessä 8 olevassa taulukossa. Jos paperijäljennös, joko oikeaksi todistettu tai oikeaksi todistamaton, on annettava kahden päivän kuluessa, perittävä maksu kolminkertaistetaan (270 §). Jäljennöksistä ja todistuksista perittäviä maksuja tarkistetaan kolmen vuoden välein. Tarkistus perustuu muutokseen, jonka ISTAT on mitannut fyysisen työn tekijöiden ja toimistotyöntekijöiden kotitalouksien kuluttajahintaindeksissä edellisten kolmen vuoden aikana. Tarkistus toteutetaan oikeusministeriön määrittämällä toimenpiteellä yhteisymmärryksessä talous- ja finanssiministeriön kanssa (TUSG:n 274 §). Tämänhetkiset määrät on vahvistettu oikeusministeriön 9. heinäkuuta 2021 antamassa asetuksessa (julkaistu 3. elokuuta 2021 Italian tasavallan virallisessa lehdessä nro 184).

Oikeudellisista asiakirjoista ja toimenpiteistä, joihin viitataan nimenomaisesti rekisteröintimaksusta annetun presidentin asetuksen nro 131/1986 (rekisteröintimaksua koskeva konsolidoitu laki) 37 §:ssä, peritään rekisteröintimaksu. Tällaisia ovat oikeusviranomaisen siviilioikeudellisia riita-asioita koskevat toimet, joilla menettely päätetään kokonaan tai osittain, välittömästi täytäntöönpanokelpoiset kieltomääräykset, välitystuomioita koskevat täytäntöönpanomääräykset sekä päätökset, joissa todetaan ulkomaisten tuomioiden täytäntöönpanokelpoisuus. Tällaisista toimenpiteistä on maksettava rekisteröintimaksu, vaikka niihin olisi rekisteröintihetkellä haettu tai mahdollista hakea muutosta. Maksu voidaan kuitenkin hyvittää tai palauttaa, jos toimenpiteet kumotaan myöhemmin lainvoimaisella tuomiolla. Lainvoimaista tuomiota vastaaviksi katsotaan tuomioistuimen ulkopuolella tehdyt sovintoratkaisut, joissa valtionhallinto on osapuolena. Rekisteröitävistä oikeudellisista asiakirjoista perittävän maksun määrä säädetään rekisteröintimaksua koskevan konsolidoidun lain liitteenä olevan tariffin 8 §:ssä.

Edellä viitattuja sääntöjä sovelletaan seuraavissa tapauksissa:

- rajat ylittävät riita-asiat, jotka kuuluvat eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta

annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1896/2006 ja eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 861/2007 sekä riittämättömiä vaatimuksia koskevan eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen käyttöönotosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 805/2004 soveltamisalaan

- tunnustamis-, täytäntöönpano- tai tunnustamatta jättämismenettelyt, jotka perustuvat toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4. heinäkuuta 2012 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 650/2012, tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12. joulukuuta 2012 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 1215/2012, yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta 12. kesäkuuta 2013 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 606/2013, toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa annettuun neuvoston asetukseen (EY) N:o 4/2009, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla aviovarallisuussuhteita koskevissa asioissa annettuun neuvoston asetukseen (EU) 2016/1103, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusosoikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa annettuun neuvoston asetukseen (EU) 2016/1104 sekä tuomioistuimen toimivallasta, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja kansainvälisestä lapsikaappauksesta 25. kesäkuuta 2019 annettuun neuvoston asetukseen (EU) 2019/1111
- menettelyt, jotka koskevat asetuksessa (EY) N:o 4/2009 (ks. edellä) tarkoitettujen otteiden, asetuksessa (EU) N:o 650/2012 (ks. edellä) tarkoitettujen eurooppalaisen perintötodistuksen ja todistusten sekä asetuksessa (EU) N:o 1215/2012 (ks. edellä), asetuksessa (EU) N:o 606/2013 (ks. edellä), asetuksessa (EU) 2016/1103 (ks. edellä), asetuksessa (EU) 2016/1104 (ks. edellä) sekä asetuksessa (EU) 2019/1111 (ks. edellä) tarkoitettujen todistusten antamista, oikaisemista ja peruuttamista
- saatavat, jotka ulkomaiset velkojat ovat ilmoittaneet maksukyvyttömyysmenettelyistä 20. toukokuuta 2015 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/848 53 artiklan mukaisessa maksukyvyttömyysmenettelyssä
- luonnollisten henkilöiden, oikeushenkilöiden tai heidän edustajiensa yhteydenpito keskusviranomaisiin asetuksen (EY) N:o 4/2009 (ks. edellä) ja asetuksen (EU) 2019/1111 (ks. edellä) mukaisesti tai toimivaltaisiin viranomaisiin oikeussuojakeinojen parantamisesta rajat ylittävissä riita-asioissa vahvistamalla oikeusapuun kyseisissä riita-asioissa liittyvät yhteiset vähimmäisvaatimukset annetun neuvoston direktiivin 2003/8/EY IV luvun mukaisesti.

Mitä tulee eurooppalaisen tilivarojen turvaamismääräysmenettelyn käyttöön ottamisesta rajat ylittävää velkojen perintää varten siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 655/2014, TUSG:n 13 §:n 6-quinquies momentti sisältää erityissäännön, jossa täsmennetään erilaisista EU:n asetuksen soveltamisalaan kuuluvista rajat ylittävistä riita-asioista maksettavien oikeudenkäyntimaksujen määrät.

Eurooppalaisen tilivarojen turvaamismääräysmenettelyn käyttöön ottamisesta rajat ylittävää velkojen perintää varten siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa 15. toukokuuta 2014 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 655/2014 tarkoitetuissa riita-asioissa sovelletaan erityisesti seuraavia määriä:

1. asetuksen (EU) N:o 655/2014 21 ja 37 artiklan mukaisten menettelyjen osalta 13 §:n 1 momentin b kohdassa ja 1-bis momentissa säädetyt määrät
2. asetuksen (EU) N:o 655/2014 8, 33 ja 35 artiklan mukaisten menettelyjen osalta 13 §:n 3 momentissa säädetyt määrät
3. asetuksen (EU) N:o 655/2014 34 artiklan mukaisten menettelyjen osalta 13 §:n 1 momentissa säädetyt määrät
4. asetuksen (EU) N:o 655/2014 14 artiklan mukaisten menettelyjen osalta 13 §:n 1-quinquies momentissa säädetyt määrät.

Tämä ei rajoita vähävaraisen osapuolen mahdollisuutta saada oikeusapua, josta säädetään ja jota säännellään presidentin asetuksen nro 115/2002 (TUSG) III osassa perustuslain 24 §:n 3 momentin mukaisesti, jonka mukaan vähävaraisille henkilöille on taattava asianmukaisin toimenpitein keinot toimia ja puolustautua missä tahansa

tuomioistuimessa.

TUSG:n 8 §:ssä todetaan erityisesti seuraavaa: "1. Kumpikin osapuoli vastaa suorittamistaan ja pyytämistään menettelytoimista aiheutuvista kustannuksista ja maksaa menettelyä varten tarvittavista toimista aiheutuvat kustannukset ennakkoon lainsäädännön tai tuomioistuimen määräysten mukaisesti. 2. Jos osapuoli on oikeutettu oikeusapuun, valtiokonttori maksaa kustannukset ennakkoon tai ne voi periä valtiokonttorilta myöhemmin tämän konsolidoidun lain III osan säännösten mukaisesti."

Oikeudenkäyntikuluja koskevan konsolidoidun lain 74 §:ssä säädetään erityisesti, että oikeusapua on myönnettävä siviili-, hallinto-, tilintarkastus-, vero- ja hakemuslainkäyttömenettelyissä vähävaraisten kansalaisten puolustamista varten, jos heidän vaatimuksensa eivät ole ilmeisen perusteettomia. TUSG:n 75 §:n mukaan oikeusapuun on oikeus kaikissa oikeusasteissa menettelyn kaikissa vaiheissa ja kaikissa menettelyissä riippumatta siitä, liittyvätkö ne asiaan epäsuorasti, satunnaisesti tai jollain muulla tavalla. Oikeusapua koskevia sääntöjä sovelletaan soveltuvin osin myös täytäntöönpanovaiheessa, oikeudellisissa uudelleentarkasteluissa, tuomionpurkumenettelyissä ja menettelyissä, joissa on mukana kolmas osapuoli, sekä turvaamistoimenpiteiden tai ennalta ehkäisevien toimenpiteiden soveltamista koskevissa menettelyissä ja rikosseuraamustuomioistuimessa (*tribunale di sorveglianza*) käsiteltävissä menettelyissä edellyttäen, että asianomaisella henkilöllä on oltava tai voi olla avustajanaan asianajaja tai asiantuntijatodistaja.

Oikeusapua myönnetään vähävaraisille kansalaisille (TUSG:n 74 §). Siviilioikeudellisissa menettelyissä vähävaraisten kansalaisten oikeus oikeusapuun koskee myös laillisesti kansallisella alueella oleskelevia ulkomaalaisia, kansalaisuudettomia henkilöitä sekä voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä tai yhdistyksiä, jotka eivät harjoita taloudellista toimintaa (TUSG:n 119 §). Myös vähävaraiset turvapaikanhakijat ovat oikeutettuja oikeusapuun 28. heinäkuuta 1951 tehdyn Geneven yleissopimuksen mukaisesti. Karkotuspäätöksen saanut ulkomaalainen voi saada oikeusapua tuomioistuimessa (TUSG:n 142 §). Konkurssipesät voivat saada oikeusapua, jos niiden varat eivät riitä oikeudenkäyntimaksujen kattamiseen. Tästä säädetään TUSG:n 144 §:ssä: "1. Jos menettelyssä, jonka osapuolena on konkurssipesä, valtuutettu tuomari antaa määräyksen, jossa todetaan, että konkurssipesällä ei ole varoja kattaa menettelystä aiheutuvia kustannuksia, konkurssipesän katsotaan olevan oikeutettu oikeusapuun konsolidoidun lain tässä osassa vahvistettujen sääntöjen mukaisesti lukuun ottamatta sääntöjä, jotka ovat ristiriidassa oikeusavun myöntämisen kanssa."

TUSG:n 76 §:n mukaan oikeusapua voidaan myöntää henkilölle, jonka viimeisimmän veroilmoituksen mukaiset verotettavat tulot ovat enintään 12 838,01 euroa. TUSG:n 77 §:ssä säädetään, että oikeusavun saamisen edellytyksenä olevia tulorajoja tarkistetaan joka toinen vuosi ISTATin julkaiseman kuluttajahintaindeksin muutosten perusteella.

TUSG:n 76 §:n 4 momentin mukaan ilman huoltajaa olevilla ulkomaalaisilla alaikäisillä, jotka ovat osallisina oikeudenkäynnissä missä tahansa ominaisuudessa, on oikeus saada tietoa mahdollisuudesta nimetä asianajaja, myös edunvalvojansa tai vanhempainvastuussa olevan henkilön kautta, 4. toukokuuta 1983 annetun lain nro 184, sellaisena kuin se on muutettuna, 3 §:n 1 momentin mukaisesti sekä hakea sovellettavan lainsäädännön perusteella oikeusapua missä tahansa asian käsittelyn vaiheessa ja missä tahansa oikeusasteessa. TUSG:n 76 §:n 4-querter.1 momentin mukaan alaikäiset tai taloudellisesti riippuvaiset täysi-ikäiset lapset, jotka ovat menettäneet vanhemman, koska tämän on murhannut hänen aviopuolisonsa riippumatta siitä, olivatko he asumuserossa tai eronneet avioliitosta, tai rekisteröidyssä parisuhteessa ollut kumppani, vaikka rekisteröity parisuhde olisi päättynyt, tai henkilö, jonka kanssa kyseinen uhri oli tai oli ollut tunnepohjaisessa ja vakaassa avoliitossa, ovat oikeutettuja oikeusapuun sekä poikkeuksiin lakisääteisistä tulorajoista. Oikeutusta koskevia poikkeuksia sovelletaan asianomaiseen rikosoikeudelliseen menettelyyn ja kaikkiin rikoksesta johtuviin siviilioikeudellisiin menettelyihin, täytäntöönpanomenettelyt mukaan luettuina.

Oikeusapuun oikeutetun henkilön on haettava oikeusapua toimivaltaiselta asianajajayhdistykseltä (TUSG:n 78 §). Hakemus voidaan tehdä milloin tahansa menettelyn aikana ennen sen päättymistä. Hakemuksesta päättää asianajajayhdistys (*Consiglio dell'Ordine degli Avvocati*, COA), jolla on alueellinen toimivalta (TUSG:n 126 §). Lopullinen päätösvalta on kuitenkin asiaa käsittelevällä tuomioistuimella (TUSG:n 136 §).

Oikeusavun epäämistä koskevaan päätökseen voidaan hakea muutosta TUSG:n 99 §:n nojalla.

Oikeusavun peruuttamista koskevaa toimenpidettä voidaan vastustaa TUSG:n 170 §:n nojalla.

Oikeusavun saajat voivat valita asianajajansa tilapäisluetteloihin merkityistä henkilöistä, ja heidät vapautetaan

kaikista oikeudenkäyntikuluista (ks. TUSG:n 131 §).

Toisin sanoen valtio vastaa kuluista, jotka muutoin olisivat jääneet oikeusavun saajan maksettaviksi. Tällaisia kuluja ovat esimerkiksi asianajajien palkkiot, asiantuntijoiden palkkiot ja muut menettelyyn liittyvät kulut (esimerkiksi oikeudenkäyntimaksu siviilioikeudellisissa menettelyissä, jäljennös- ja todistuskulut sekä kiinteämääräinen ennakko asiakirjojen tiedoksiannosta tuomioistuimen pyynnöstä).

5. Sähköiset maksutavat

Telemaattisten palvelujen portaalissa on julkaistu yleinen verkkomaksuja koskeva opas ([vademecum sui pagamenti telematici](#)).

Edellä mainitut verkkomaksutavat ovat myös rekisteröimättömien luottokortinhaltijoiden käytettävissä, eli niitä voivat käyttää myös EU:n jäsenvaltioissa asuvat henkilöt, jotka eivät asu Italiassa ja joilla ei ole tiliä Italiassa sijaitsevassa pankissa tai postilaitoksessa.

6. Ilmoitus hajautetun tietojärjestelmän varhaisesta käyttöönotosta

Italian valtio ei tällä hetkellä käytä hajautettua järjestelmää. Käynnissä on kuitenkin teknisiä toimia, jotta hajautettua järjestelmää voitaisiin käyttää – kohtuullisen lyhyessä ajassa ja joka tapauksessa asetuksessa kullekin erälle vahvistettuihin määräaikoihin mennessä – seuraavien asetuksen soveltamisalaan kuuluvien välineiden osalta: liitteessä II olevassa 10 kohdassa (eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä rikosasioissa 3. huhtikuuta 2014 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/41/EU) ja liitteessä I olevassa 3 kohdassa (eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta 12. joulukuuta 2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetetus (EY) N:o 1896/2006) tarkoitetut välineet sekä 25 artiklan täytäntöönpanoa varten liitteessä I olevassa 10 kohdassa (maksukyvyttömyysmenettelyistä 20. toukokuuta 2015 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetetus (EU) 2015/848) tarkoitettu väline.

7. Ilmoitus videoneuvottelujen varhaisesta käyttöönotosta siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa

Italia arvioi edellä kuvattujen menettelyjen mukaisesti, onko videoneuvotteluita siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa koskeva 5 artikla mahdollista panna täytäntöön asetuksessa säädetyssä määräajassa, vaikka se on jo ottanut käyttöön sopivia videoneuvottelujärjestelmiä, joilla on edellisissä kohdissa kuvatut ominaisuudet ja jotka ovat tällä hetkellä täysin kansallisten sääntöjen mukaisia.

8. Ilmoitus videoneuvottelujen varhaisesta käyttöönotosta rikosasioissa

Italia arvioi edellä kuvattujen menettelyjen mukaisesti, onko videoneuvotteluita rikosoikeudellisissa asioissa koskeva 6 artikla mahdollista panna täytäntöön asetuksessa säädetyssä määräajassa, vaikka se on jo ottanut käyttöön sopivia videoneuvottelujärjestelmiä, joilla on edellisissä kohdissa kuvatut ominaisuudet ja jotka ovat tällä hetkellä täysin kansallisten sääntöjen mukaisia.

■ Päivitetty viimeksi: 09/04/2026

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.